

tudíž na soudu prvé stolice, aby si nejprve schválení této smlouvy od těchto úřadů vyžádal, po případě o vyřízení jeho naléhal a podle výsledku jeho pak znovu o požadovacím nároku rozhodí. Poněvadž tato pro rozhodnutí závažná okolnost zjištěna nebyla, ač se tak podle § 2 čís. 5 nesp. říz. státi mělo, jeví se býti v tomto smyslu zákon porušen.

Čís. 1965.

Nepřípustnost pořadu práva pro nárok obce, dopravivší u výkonu bezpečnostní a zdravotní policie choromyslného do ústavu, na náhradu proti tomu, kdo je povinen k výživě choromyslného.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1922, R I 855/22.)

Starosta žalující obce nařídil žalované, by dala dopravit svého choromyslného syna do ústavu pro choromyslné, ježto jest svému okolí nebezpečným. Žalovaná příkazu nevyhověla, pročež provedla dopravu obec na svůj náklad, jehož náhrady domáhala se na žalované. Proti žalobě vznesla žalovaná námitku nepřípustnosti pořadupráva, již soud prvé stolice zamítl, maje za to, že jde o poměr soukromoprávní a vyhověl žalobě. Odvolací soud námitce nepřislušnosti pořadu práva vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Dle § 59 českého obec. zříz. náleží starostovi obce vykonávati místní policii; on jest povinen v pravý čas učiniti opatření nevyhnutelná k výkonu místní policie. Vykonávání místní policie záleží hlavně v užívání všech prostředků opatrnosti, by se odstranilo všechno, cokoli by mohlo býti nebezpečným životu, zdraví, majetnosti, bezpečnosti a blahobytu obyvatelů. Dle čl. 5 zák. ze dne 5. března 1862 a § 28 čís. obec. zříz. v souvislosti s ustanovením § 3 zák. ze dne 30. dubna 1870, čís. 68 ř. zák., záležitosti místní policie zdravotní spadají do samostatného oboru působnosti obcí. Zákonem ze dne 30. dubna 1870, čís. 68 ř. zák. jest upraven obor působnosti obcí ve věcech zdravotní správy v ten smysl, že do samostatného oboru působnosti obcí náleží vykonávati zdravotní předpisy. Obcím náleží mezi jiným míti v patrnosti pomatence a blbce, kteří nejsou v některém veřejném ústavě, a přihlížeti k opatrování těchto osob. Obec a zvláště jejich lékařští zřizenci jsou vedle nařízení ministerstva vnitra bývalé rakouské vlády ze dne 14. května 1874, čís. 71 ř. zák. povinni náležitě opatrovati osoby na duchu pomatené, a míti je, pokud zdržují se v jejich okrsku a nechovají se v ústavě pomatených, v patrnosti. Mají míti zření k tomu, by s takovými chorými se nevlídně nezacházelo, a aby se jim ničeho neujímalo, co by se nedalo odůvodniti povahou jejich choroby. Konečně mají míti péči o opatrování chudobných chorých na duchu a o to, aby byli, pokud možno, dáni do veřejných ústavů pomatenců. Podobně mají se zachovati obce a jejich zřizenci lékařští, když jde o opatrování hluchoněmých a blbců. Pak-li by se taková osoba z bydliště svého vzdálila, mají to politickému úřadu oznámiti, a ty, kdo by byli zavinili opomenutím povinné péče samovolně vzdálení se takové osoby, po zákonu k zodpovědnosti pohnati (výnos min. vnitra býv. rak. vlády ze dne 9. listopadu 1852, čís. 28.529). Náklad, jenž byl vynaložen za povinného z rozkazu politického úřadu, jest vymáhati dle § 5 čís. nař. bývalé rakouské vlády ze dne 20. dubna 1854,

čís. 96 ř. zák. politickým úřadem. V tomto případě uznal starosta žalující obce, jemuž okresní správou politickou bezodkladně dodání Emanuela R-a do ústavu bylo nařízeno u vykonávání policie zdravotní a bezpečnostní, za nutné, aby dříve bylo nařízeno žalované, aby svého syna sama do ústavu dopravila. Nařízení to stalo se v zájmu odvrácení nebezpečí ohrožování lidí a jejich majetku. Poněvadž žalovaná své povinnosti, ať právem ať neprávem, nedostála, byla obec oprávněna postupovati proti ní dle čís. nař. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. z. Obec rozhodla se pro způsob, v § 5 tohoto nař. ustanovený, a dala dopravit syna žalované do ústavu choromyslných a domáhá se žalobou náhrady vynaloženého nákladu na žalované. Než tomu, aby dovoláváno se bylo pro tuto žalobu řádných soudu, brání § 5, dle kterého dlužno vymáhati učiněný náklad v takových případech, o jakém jest zde řeč, dle ustanovení obsažených v §§ 2, 3 a 4 cit. nař., tudíž s vyloučením řádného pořadu právního. Žalující obec nemůže svůj nárok v tomto případě opřítí o ustanovení obč. práva, a to ani o § 1042 ani o §§ 1036 a 1037 obč. zák. Obec sama ani netvrdí, že náklad ten učinila ve prospěchu žalované. Ježto nárok žalující obce nelze označiti za soukromoprávní, nýbrž za veřejnoprávní, slušelo námítce nepřislušnosti pořadu práva vyhověti, rozsudek jakož i řízení jemu předcházejší jako zmatečné dle § 477 čís. 6 c. ř. s., ježto zde bylo rozhodnuto o věci, na pořad práva nepatřící, zrušiti a žalobu odmítnouti (§ 42 j. n.).

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Dovolací rekurs žalobkyně není duvodným. Nelze o tom pochybovati, že ve sporu tomto jde o nárok čistě veřejnoprávní, který sluší vyříditi úřadům správním a nikoli soudům. Pro posouzení příslušnosti jsou rozhodnými údaje žalobkyně a hlavně účel její žaloby (§ 41 odstavec druhý j. n.). Podle údajů žaloby a účele jejího jde o vytvoření nákladů vzniklých obci žalující tím, že žalovaná neuposlechla nařízení starosty obce, by dodala do 8 dnů svého choromyslného syna do ústavu choromyslných, jak to bylo politickou správou nařízeno z důvodu veřejné bezpečnosti, pročez obec musila dodání to sama provésti a to na její náklad, jak jí starosta při nařízení svém již oznámil. Podkladem pro výkon tento byly obci důvody veřejné a zákonná ustanovení uvedená soudem rekursním, dle nichž výkon tento patří do samostatné působnosti obecní v oboru místní policie bezpečnostní a zdravotní. Dotyčné nařízení starosty nepotřebovalo proto zvláštního schválení kompetentního úřadu ve smyslu § 5 čís. nař. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák., jak plyne z ustanovení § 28 obec. zř. pro Čechy. Nebyly to tedy ohledy soukromé na žalovanou nebo jejího syna, které náklad na žalované vymáhaný způsobily, nýbrž ohledy čistě veřejné, jež celému výkonu obecnímu vtiskují ráz poměru veřejnoprávního a odůvodňují plným právem použití ustanovení § 5 cit. čís. nař., které vylučuje pro tento případ pořad práva.

Čís. 1966.

Přípustnost pořadu práva pro žalobu proti obci o náhradu škody za bráním bytu, jež bylo nejvyšším správním soudem zrušeno.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1922, R I 889/22.)